

Forreste skot på Anna Møller

Brædder med fer og not

Fyldningspartier i skip-
perkahyt

Kryds- og retfilet sav

Træ ædt af gul tømmer-
svamp

Aptering af lukaf

Aptering er betegnelsen for den indre, faste indretning af et skib. Der tænkes hermed først og fremmest på alt, hvad der har med beboelses- og opholdsrum for mandskabet og eventuelle passagerer at gøre. Men aptering kan også omfatte indretning af kabys, motorrum og styrehus, telegrafistрум etc. Ordet kommer fra latin *aptare*, "at fæstne, tilpasse" og af *aptus* "egnet, tjenlig."

Om læ: Ude af vinden. Normalt er det "nede i skibet."

Gul tømmer svamp er den mest almindelige svampeart blandt de trænedbrydende svampe i bygninger og skibe. Gul Tømmer svamp forekommer i både nåle- og løvtræ samt i stort set alle former for trækonstruktioner. Svampen er dog særlig hyppig i bjælkelag over kældre og i indmurede trædele, fx remme, spær og bjælkeender. I træskibe ses den i konstruktioner, hvor der er fugtigt, varmt og ingen ventilation.

Et skot betegner en rumadskillelse på et skib - på land ville man kalde det en skillevæg eller en mur. Ordet stammer fra hollandsk.

Et bræt er **høvlet og pløjet**, når det er høvlet på begge sider og forsynet med fjer og not på kanterne. **En not** er en rille eller fure i træet, oftest i kanten, hvori **en fer** i et andet stykke træ passer ind i.

En fas er en skråt afskåret kant på et stykke træ.

Tømmerporte var almindelige på skibe, der var bygget til bl.a. at fragte træ. Skibets normale lasteluger på dækket var så små som muligt, for at dækkets styrke ikke blev forringet. Derfor var det ikke muligt at få længere stykker træ ned i lasten, hvorfor en åbning i stævn eller hæk var løsningen. Tømmerporte er kendt på lastskibe helt tilbage til 1600-tallet, da en større europæisk efterspørgsel efter tømmer satte en specialisering i gang. **Galeasen Anna Møller** blev bygget specielt til at sejle tømmer fra forskellige lokaliteter i Skandinavien til Randers Trævare fabrik.

En krydsfilet sav har tænder, som er filet i 45 grader på længderetningen og er lagt

Filmen har en varighed på 11:30 minutter og ligger i 4K resolution 3840x2160 pixel. Filmen om wiresplejsning og master kan ses på maritimehaandvaerksfilm.dk og på [YouTube](https://www.youtube.com/).

PRODUCERET AF Chroma Film ApS: chroma.dk

Projektet er udviklet i samarbejde med Søfart og Maritime Håndværk under Nationalmuseet. Se [Facebook](https://www.facebook.com/).

svagt udad. Tænderne får en kort fas på højre og venstre side af bladet. En sådan sav anvendes til at save på tværs af træets åre. Derimod er **en retfilet sav** beregnet til at save med træets åre. Her er tænderne filet i 90 grader på længderetningen og kun lagt ud til den ene side.

Skipperkahytten på Anna Møller er udstyret med **fyldningspartier** på alle fire sider, som reflekterer den indretningsstil, der var populær på bygningstidspunktet, nemlig den såkaldte *klunkestil*. Denne stilart er karakteriseret ved mange detaljer og krummelurer, som i nutidens øjne nok vil virke overlæst og næsten klaustrofobisk. Den røde plyssofa er også kendetegnende for stilarter og her mangler bare de små runde kugler (klunker), der på det bedre borgerskabs sofaer dinglede i kanterne.

Ådring er en malerteknik, der blev udviklet i det 18. og 19. århundrede for at kunne imitere dyre træsorter. Marmorering er den tilsvarende teknik, hvor man efterligner forskellige stenarters overflader.

Resedagrøn er en gulgrøn farve, som minder om farven på planten Havereseda (*Reseda Odorata*).

PRIMÆRE KILDER TIL FILM OG FAKTAARK

jmarcussen.dk/maritim/ordbog/index.php

ts-skib.dk

ring-andersen.dk

skibsbevaringsfonden.dk

asiaq.dk/splejsning.htm

pernielsen.eu/mineskibe/jolleskole/praktisk/praktiskoemandskab.htm

Samt: "Haandbog i Praktisk Sømandsskab" af Jens Kusk Jensen

FILMEN ER PRODUCERET MED ØKONOMISK STØTTE FRA

A.P. Møller Fonden, Lauritzen Fonden, D/S Orient's Fond,
Codan Fonden samt af Børne- og Undervisningsministeriet.